

værende kommunale Valgret, faa skylder man at bringe en almindelig Tak til de Mænd, som have baaret vort kommunale Liv gjennem de henrundne Aar; thi Erfaringen maa jo have godt gjort for Alle, som kjende Noget til dem, at de ikke blot have baaret deres egne Byrder, men at de ogsaa paa Statens Vegne have baaret mange Byrder, som ere blevne lagte paa deres Skuldre, uden at det egentlig har været deres egen Sag, de virkede for. Staten har benyttet disse kommunale Dage til at faae mange Statsøiemed opfyldte. For Diebliffet har man jo f. Ex. lagt hele Statens Veivæsen — som strengt taget ikke er en kommunal Sag — over paa de kommunale Myndigheder, ligesom man ogsaa har lagt næsten hele Skolevæsenets økonomiske Stilling over paa dem (Afbrydelse af Berg). Det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds siger, at det er glædeligt, og det siger jeg ogsaa. Jeg siger det ikke som en Indvending mod det ærede Medlems Forslag, men jeg siger kun, at naar man vil gjøre en Forandring paa dette Grundlag, faa skal man erkjende, hvad de kommunale Myndigheder have udrettet i den forudgaaede Tid, idet de ikke blot have baaret deres egne, men ogsaa en Del af Statens Byrder. Med Hensyn til, hvorledes de have udført dette Hverv, har jeg ogsaa mange Indvendinger at gjøre, men jeg vil undskylde, at de ofte ere komne ind paa en uheldig Vej. Jeg vil sige, at den Brug, som de kommunale Myndigheder paa det nederste Trin ofte have gjort af Mænd, der ere komne til Sognene, uden egentlig strengt taget at være knyttede til disse, har ikke altid været heldig. De have benyttet dem paa en saadan Maade, som om de ligesom havde villet styde nogle af de Pligter, som paahvilede dem selv, over paa Andre, idet de ikke have indset, at dette ofte har været til ubodelig Skade for dem selv. Der er nu kommet en større Intelligents tilføde ude paa Landet, en større Følelse for det Ansvar, som man har overfor sin egen Kommune, saaledes at denne Mangel nu mere og mere er bleven afhjulpen. Der gives jo imidlertid andre Mangler, som vistnok tilbørlig have deres Rod i den Sammensætning, som de kommunale Myndigheder hidtil have haft. Jeg skal frit udtale her, at den Retning, hvori Fattigvæsenets Drøning nu gaar ved Oprettelsen af Fattiggårde, anser jeg for et meget betænkeligt Symptom i vor hele sociale Udvikling. Jeg tror, at det netop er den Sammensætning, som de kommunale Myndigheder hidtil have haft, der har fristet dem ind paa denne Vej, thi Oprettelsen af disse Fattiggårde, hvor to aldeles forskellige Slags Fattige — nemlig de Fattige, som ere udslydte, som tro og ærlig have arbejdet i deres Tid, og som aldrig nogensinde skulde behandles som Fattige, og de Fattige, som ere uvillige, vrangvillige og forfaldne Mennesker, og som aldeles intet Ansvar føle for det kommunale Liv — ere bragte sammen, er en Afvei-

som vore nuværende kommunale Myndigheder ere komne ind paa, og paa hvilken man bør standse itide.

Formanden (R a b b e): Det forekommer mig, at dette berører for meget det Indre af Kommunernes Styrelse til at høre naturligt hjemme under denne Sag.

Sable: Jeg tillod mig med den høitærede Formands Tilladelse at sige, at jeg mente, at den nuværende Sammensætning af de kommunale Raad havde fremkaldt den Retning, hvori den nuværende Fattigordning var kommen til at gaa.

Formanden (R a b b e): Jeg hørte vel den Forbindelse, hvori det blev sat med denne Sag; men jeg fastholder dog mit Stjøn om, at det er ikke naturligt at forhandle denne Sag selvstændig under det nuværende Lovforslag.

Sable: Jeg blev iøvrigt særdeilig med dette Spørgsmaal, og gaar nu over til noget Andet. Det, som egentlig bragte mig til at tage Ordet, var den Yttring fra det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen), at han ønskede, at der maatte komme en mere human Aand ind i den kommunale Virksomhed. I Sammenhæng hermed skal jeg overfor det ærede Medlem bemærke, at den høitærede Minister sagde, at man vilde grunde Sammensætningen af de kommunale Myndigheder paa, om Beboerne ydede Mere eller Mindre til Kassen. Men jeg vil da spørge: Hvorledes kan man egentlig strengt taget vente at bringe humane Hensyn ind under den Afveielse, om man yder noget Mere eller Mindre i kommunale Diemod? Jeg opfattede det saaledes, at, hvis det er sandt, at den One yder Mere og den Anden yder Mindre, faa gaar Sammensætningen af de kommunale Raad nu ud paa at sikkre de større Formuer imod Overgreb fra de mindre Formuendes Side. Saaledes stiller Sagen sig for mig, naar man blot afklæder den alle mulige pyntelige Talemaader. Men under disse Omstændigheder veed jeg ikke, hvorledes man strengt taget kan finde, at de humane Hensyn ere tilstrækkelig varetagne, og jeg tilstaar ligeoverfor det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen), at jeg heller ikke venter, at der, hvis vi fik det Forslag gennemført, som nu foreligger, strax skulde gjøre sig mere humane Hensyn gjældende; men hvad jeg venter, er, at, naar man lægger en Pligt over paa Folk, ville disse ogsaa føle et større Ansvar, thi jo mindre en Pligt ligger paa Folk, desto mere skyde de Ansvaret fra sig. Naar man har den Tillid, som jeg har til Alle uden Undtagelse, at, naar man blot giver dem det Ansvar, som deres Menneskeværd kræver, blive de ogsaa bedre Kræfter i Samsundet, nyttige til at afsværge mange af de